

## ZARÁNDOKOK VALLOMÁSAI

Azt olvastam, hogy a camino egy tükör, amibe jó mélyen bele kell nézni, csak nem szabad megijedni attól, amit látunk. Azt hiszem, én belenéztem. Keserves volt odafordítani a tekintetem és ott maradni, nem elfutni... de aztán, ahogy egyre többet néztem, a göndör szőke lány hamarosan már nem is volt olyan érdekes: mögötte, benne és körülötte egy sokkal szebb és hatalmasabb Valaki jelent meg. Őt volt érdemes hosszan figyelni.

Mikor ráeszméltem, hogy az ősi Szent Jakab-utat taposom, megrettentem. Mit csinálók én itt? Tulajdonképpen mi a célom? Mitől leszek én zarándok? Kerestem, kutattam magamban, magam körül. Tudtam, hogy hinnem kell, hogy Isten velem van és vezet. Ezt a gondolatot a sejtéstől a bizonyosságig kellett eljuttatni. Mondanom sem kell, hogy nem a magam erejéből, de sikerült. A kétségbeesett kapálózásom és veritékszagú imádságaim közepette a Mennyei Atya megragadott, közel hajolt hozzám és megnyugtatót: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, az enyém vagy!” (Iz 43,1).

Szükségem van a másikra. Nemcsak a magány nehézségeiből való felüldülés miatt, hanem mert a vele való kapcsolatban próbálhatom meg magamat, vele szemben derül ki, mennyire (volt) hatékony a belső formálódásra szánt idő. A harmadik naptól kaptam egy útítársat. Eleinte zavart, sértette az önérzetemet. Aztán eszembe jutott a jól ismert szakasz: „Ha valaki azt állítja, hogy: »Szeretem az Istent«, de testvérét gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, nem szeretheti az Istent sem, akit nem lát” (1 Jn 4,20). Így hát igyekeztem gyorsan helyretenni magam. Gyönyörű és nagyon különleges barátság született közöttünk, ajándékok voltunk egymás számára végig az úton.

A domborzat különleges módon kísért: hol tökéletes leképezése volt lelki világomnak, hol pedig támaszként vagy gondolatindítóként volt jelen. Rügyszakadás előtt indultam, így végigkísért utamon a természet ébredése. A gyenge, harsány zöld levelek lassan megerősödtek, a virágok illata és szépsége mindig mosolyt csalt az arcokra. A nap hol melegített, hol égetett, hol pedig háttérbe vonult, és az esőnek, jégesőnek vagy az erős nyugati szélnek adott teret. Mindegyik szép volt. „Jöhet az eső és fújhat a szél...”

A zarándoklat Istennek ajándékozott idő. Odaálltam elé és kértem, hogy formáljon, tanítson. Rá kellett ébrednem egyszerre a kicsiségemre, esendőségemre, nyomorúságomra és arra, hogy

Ő mindezek ellenére és mindezzel együtt szeret és gyermekévé fogadott, értem is emberré lett és feláldozta magát. Belém hasított az Úrral való kapcsolat elevevése, személyessége és szeretetteljessége. És tudom, hogy minden időben gondot visel ránk egyenként és személy szerint.

A jó élményeket, helyzeteket nehéz elhagynom. Féltem, hogy az egész szertefoszlik, és eltűnik mindaz, amit kaptam. Sokat hallottam, hogy az Út korántsem Santiagóban ér véget. Az óceánparton megtaláltam az utolsó útjelző követ: 0,000 km. A nyíl hazafelé mutatott...

SAROLTA (18)

Két alkalommal jártam meg az El Camino déli útját Portótól Santiago de Compostelláig. Tulajdonképpen minden vonzott benne: a mindennapokból való kivonulás, a természetközelség, az úton levés egyszerűsége, a fizikai kihívás, Portugália és Spanyolország, az emberek, akikkel útközben találkozhatom, maga Santiago, Európa egyik legnagyobb zarándokhelye és az Isten-élmény az út során. Másfajta, kevésbé statikus lelki kikapcsolódásra vágytam, mintha elvonulnék egy kolostorba néhány napra imádkozni, szemlélődni. Azt éreztem, hogy önmagam kiüresítéséhez és Isten befogadásához szükségem van a gyaloglás monotonitására, a természet közelségére és a kiszolgáltatottságra is. Mindez nagyon szépen igazolást nyert az úton. Átélttem, hogy kiszolgáltatott vagyok az időjárásnak, a társamnak, az ismeretlen útnak, azoknak az embereknek, akiktől segítséget kell kérnem, de a nyelvüket nem beszélem. Ugyanakkor mindez lehetőséget adott az Istenre való teljes ráhagyatkozásra és ráhangolódásra, aminek folyamatosan megtapasztaltuk az ajándékait. Nem kellett tűzoltólaktanyában aludnunk, mert valaki, akit soha előtte és utána nem láttunk, kulcsot adott a lakásához. Utolért bennünket egy nyári spanyol erdőtüz, mégis átjutottunk épségben a területen. Ivóvízben és ételben soha nem szenvedtünk hiányt, mert vagy a természet adott, vagy akadt olyan helyi ember, aki megkínált, éppen akkor, amikor nagy szükségünk volt rá. Tapintható volt Isten jelenléte. A kiszolgáltatottság és az emberek jósága alázatra tanított, ami azt gondolom, nagy hiánya a mai embernek. Tisztelni azt, amink van és alázattal végezni a mindennapi teendőket nem mindig egyszerű. A Camionon annyira sűrítve találkozik a zarándok a léttel magával, hogy sokkal intenzívebben éli át ezt a tiszteletet és alázatot. Bennem meghatározó emlék maradt a hátizsák cipélése, mivel nem a lábaim fájtak, hanem a hátam. Jézus mondja: „aki követni

akar engem, vegye fel minden nap keresztjét”. Én így vettem fel újra és újra a hátizsákot. Fegyelemre és egyszerűsége is tanít az út. A hajnali kelés, a mindennapi zsákcipelés, továbbindulás a test kordában tartásának fegyelmére tanít, valamint a ruházat, az étkezés, a magunkkal vitt tárgyak egyszerűségére — és a tárgyak, hozzáteszem, sohasem bizonyultak kevésnek. Ha valaki azt mondja, őt csak a fizikai kihívás vonzza, vagy azért vág bele az útba, mert mostanában annyian ezt teszik, nem hiszek neki. Útközben előbb-utóbb mindenkiről kiderült, hogy van mit cipelnie lelkileg, mozognak benne megválaszolatlan kérdések, másokat hordoz a szívében vagy keres valamit az életében. És még ha körül is vesszük magunkat zajokkal, alapvetően minden ember vágyik a csendre, elvonulásra. A Caminón azt láttam, hogy akik ott vannak, elég bátrak ahhoz, hogy felvállalják saját, személyes csendjüket, amely sohasem meddő. Ilyenkor szólal meg Isten bennünk. Egy másik ajándék, amit az úton kaptam, az abban való megerősödés, hogy szép az Isten. Hogy bármennyi rosszat elmondhatunk a világról, akkor is ott van benne a nyugalom és a jó. Csodálatos volt meg tapasztalni ismeretlen emberek őszinte segítségét, bizalmát, önzetlenségét. Utólag azt mondhatom, hogy az első lépést megtenni a legnehezebb. Utána minden adatik.

ANNA (36)

Hogy mit is jelentett számomra az El Camino, a Szent Jakab apostol santiagoói sírhelyéhez vezető zarándoklat?

Legelőször is talán vágyat. A vágyat menni. Nagyon régen, még gyermekkoromban hallottam először az Útról — ekkor még távoli képként ábrándoztam arról, hogy milyen jó lenne erre a csodálatos helyre, illetve útra elmenni. Az egyetem alatt szintén találkoztam az El Caminóval. Kezdetű az út is egyre népszerűbbé válni, többször futottam össze hirdetőtáblákon reklámokkal olyan könyvekről, úti beszámolókról, amelyek a zarándokút tapasztalatairól szóltak, így a korábbi vágy búvópatakként többször felszínre került a gondolataim között. Az egyetem utáni munkába állásommal tehető egy időre, amikor ez a vágy már elhatározássá erősödött: nekem dolgom van az úttal, én ide egyszer el fogok menni. Őt év múlva lett ez az „egyszer” — és bár közben is éreztem, de utólag főként tudom, hogy ez a várakozás is hozzátartozott a készületekhez, ez az öt év is adott egy előzetes zarándok-tapasztalatot: azt, hogy bátran megvárhatom, ami az enyém, mert ha hozzám tartozik, nem fog elkerülni. Később arra is rájöttem, hogy „meg kell várnom a kérdésemet”: mi a kérdés, amit el akarok vinni magammal az útra? Mi az, ami miatt, és mi az, ami

ért megyek? Nem jöttem rá azonnal, nem szólalt meg a kérdés — a saját kérdésem. Az út mégsem hagyott békén. Apránként szereztem be a kellékeket, a túrafelszerelést, közeledtem az úthoz gondolatban — nekem jó volt ilyen hosszán készülni, átröpített az egész tanéven. Ajándék volt megtapasztalni, hogy amitől olyan sokáig féltem, az anyagiak kérdése, könnyedén megoldódott: mindenre futotta a pénzből, amire szükségem volt. Ajándék volt megtapasztalni, hogy milyen kevés tárgyra, körülményre is van valójában szükség. Ajándék volt megtapasztalni, hogy annak ellenére, hogy nőként egyedül indultam útnak, félelem mégis csak egyszer társult az érzéseimhez: csak a reptéren, az indulás előtt. Utána elmúlt, mert tudtam, hogy bár egyedül megyek, mégsem megyek igazán egyedül.

Igy is lett. Bár egyedül mentem, mégsem mentem igazán egyedül. Gyakorlati téren ez azt jelentette, hogy mire Párizsból vonattal Saint-Jean-Pied-de-Port-ba, az út kapujába elértem, máris négy másik magyarral találkoztam, és az egész úton is további nyolccal. Azt mondják, az ember annyi és olyan emberekkel találkozik a zarándoklaton, mint az élete során — mintha csak annak a kicsinyített mása lenne a zarándoklat. Nos, ha így van, én hálás lehetek azért a sok jó emberért, akikkel találkoztam, még akkor is, ha egyedül mentem.

Hálás vagyok az egyedüli napjaimért is. Ilyenkor a gyaloglás nagyon természetes, monoton üteme a gondolataimat is rendezte. Lassan, napról napra, kilométerről kilométerre a zaklatottságból érkező gondolatoknak is olyan természetes lüktetése lett újra, mint a lassú, de folytonos lépéseknek. A napi rutin, amely elől nem lehetett kitérni — felkelni, menni, odaérni... majd tisztálkodni, mosni azt a kevés, nálunk lévő ruhát, hogy másnap újra tiszta legyen a felvenni való... majd időben pihenni térni, hogy másnap is legyen ugyanúgy energiánk harminc kilométerrel tovább menni, hegyenvölgyön, forróságban — mindez visszaadta a szigorú rend szeretetét és értelmét is.

És nem csak azt. A szabadság más, jobbfejta értelmét is hozta magával az út. Annak a tudatnak szabadságát, hogy nyugodtan mehetek a saját ütememben, és mivel más is így tesz, ezt senki nem veszi tőlem sem rossz néven. Hozta magával a bizalom mélyebb, új tapasztalatát — bizalmat abban, hogy vigyáznak rám, bármelyik utat is választom. Hozta magával azt a láthatatlan, stabil biztonságérzetet, hogy látni fogom majd az útjelzőket szemüveg nélkül is, amikor odaérek, hogy döntenem kell; és hogy a döntéseimhez szükséges időt sem kell sajnálnom, nem kell siettetnem, mert az is hozzám tartozik. Hozott nyugalmat, harmóniát, helyreállította a lelki egyen-

súlyomat, hogy ismét tudjak másokért és magamért is dolgozni, élni.

Furcsa volt hat hét után hazajönni. A gyönyörű világomat, a családomat, a munkámat, az otthonomat újra gyönyörűnek tudtam látni, mégis hiányzott az az egyértelmű, kétség nélküli csöndes nyugalom, amit az úton tapasztaltam. Egy ideig még itthon is tudtam olyan lassúnak maradni, mint ott. Ez elmúlt, hiszen mégiscsak a saját, mindennapi, gyorsabb és sűrűbb világunk szerint is élünk — és ez jól is van így. Furcsa érzés volt meg tapasztalni, hogy a szeretetviszonyokkal teli, féltett, joggal nagyra értékelt mindennapi életünk az úthoz képest mennyivel bonyolultabb, milyen sok körülménnyel nehezített. Sokkal könnyebb volt az úton sallangok, külső körülmények, felesleges tárgyak nélkül meglátni a lényegeset, a jó irányt. Jóval nehezebb a mindennapi életünk sietségében megőrizni a nyugalmat, meghallani a belső hangunkat (talán Isten hangját bennünk?). Nehezebb, de lehetséges. Ennek a módjára tanít az út.

A katolikus barátaim (én evangélikus vallású vagyok) azt mondják, a zarándoklat valójában lelki gyakorlat, és ez fordítva is igaz: minden lelki gyakorlat is egy zarándoklat. Minden bizonytalanságunk van: van más módja is annak, hogy közel kerüljünk Isten hangjához, és hogy a lelki békénk is meggyógyuljon az Ő segítségével. Nekem ezt mégis az El Camino hozta el, nekem mindenképpen ezt jelentette az út. Eleinte még azt gondoltam, hogy ez csak egyszerű van. Hogy ide nem visszajárunk, ez nem egy turistaút, én nem fogok többször oda elmenni. Mire Santiagóba értem, már nem voltam ebben biztos. Csak abban, hogy lehet majd olyan helyzet életemben, amikor újra szükségem lesz zarándoklatra. Remélem, akkor is el tudok majd menni. Az út ennek ellenére még mindig hiányzik. Hiányzik úgy is, hogy jelen van bennem. Ez is egy csoda. A „vagyakozunk az után, ami már a miénk” (Simone Weil) érzés mindennapi csodája.

RÉKA (32)

Először a keretekről. A jezsuita rendben az újonc-idő alatt, ami a szerzetesi képzés legzártabb része az egész formációt tekintve, több úgynevezett próbációval szembesül a novícius. Minden próbának megvan a maga struktúrája és témája, ahol nem az a kérdés, hogy kiállja-e a novícius az adott kihívást, hanem hogy hogyan válaszol rá („Gondolj csak vissza arra az egész útra, amelyen az Úr, a te Istened... vezetett... , hogy... próbára tegyen, s így nyilvánvalóvá legyen, mi forog szívedben” vö. MTörv 8,2). Az egyik ilyen „próba” a zarándoklat. Pénz, telefon, étel, szállás előre szervezése nélkül, minimális csomaggal kell indulni (egy vál-

tás ruha, szappan, törölköző, kulacs, fogkefe — talán térkép, pár gyógyszer, hálósák). Az útvonalat előre egyeztetni kell a novíciusmesterrel. Kettesével vagy hármasával kell menni, egyedül semmiképpen.

Amikor beléptem a novíciátusba, akkor ez volt az egyetlen próba, amit szívből, szinte türelmetlenül vártam. Előtte még azt hittem, hogy a fizikai korlátainknak lesz a próbája, és talán a nélkülözésé. Tévedtem. A Rendalkotmányunk szerint ez az Istenbe vetett feltétel nélküli — mindig elhalványuló és újjászülető bizalom próbája. Hogy az Isten mindig gondoskodik. Hogy mindig az történik, aminek történnie kell. Hogy bízunk az életben, mert az maga kínálja a megoldásokat a lehetetlennek tűnő helyzetekre. Ez már közelebb áll a valósághoz. Utólag, ez a próba arról szólt számomra, hogy megtapasztaljam, a legteljesebb eszköztelenségben és a legkiszolgáltatottabb helyzetben is van válasza az életnek, és nekem is van választásom.

Meg is lehet állni, tovább is lehet menni.

A társammal Máriapóctól indultunk Csíksomlyó felé gyalog. Ételt és szállást kértünk minden este, húsnapon kerestül. Minden este kaptunk szállást. Öt nap után a hátizsákunk, a vándorbotunk, de főleg a szagunk miatt (a mindennapos ruhacsere és mosdás ellenére) pásztoroknak néztek az emberek. Hét nap után az állatok is. Egyszer egy vezérkecskében mély szimpátiát ébresztettünk, és egy teljes kecskenyáj megindult utánunk — az igazi pásztor és a pásztorokutyák bosszankodására.

Hét év után is azt mondom, hogy a rengeteg naplóba jegyzett élmény, a jötevők nevei, a helyszínek és emlékek mind megmaradtak. Egészen elevenen élek bennem. Értek komoly meglepetések és visszautasítások. Megtanultam, hogy félelem mindig lesz az életemben, és a hivatásom is próbák elé néz. Számítalan analógiát fedezek fel azóta is a mindennapjaim működésében, és abban az Erőben, ami titokzatos módon akkor is és a „szürke napokon” is továbbvisz. Támogat. Megtart. Táplálja az életbe vetett bizalmamat. Meglep. Segít, hogy elengedjem a felesleges súlyokat, és csak azt cipeljem, ami szükséges. Valamit, akár így, akár úgy, de cipelünk. Hordozunk. Azonban nem mindegy, hogy mit, mennyit és főleg: meddig.

A végére teljesen elrongyolódott szinte mindenem, nélkülözni azonban sosem nélkülöztem.

Saját szakállára, egyedül senkinek sem ajánlom ezt a próbát. Mindenképpen kell egy társ, aki segíti a dinamikákat, és tükrözi a valóságot. Hálás vagyok ezért a tapasztalatért.

FERENC (35)

Sok évvel ezelőtt zarándokoltam Santiago de Compostelába. A teljes létbizonytalanság határán töltött egy hónapnyi Costa Brava-i homokszobrászkodás után egy barátommal jutottam el Leon közelébe 2001 augusztusában, és a rettenetes hőségben minden előzetes felkészülés híján a kezdők legtöbb hibáját elkövettük az úton. Kezdve a közel húszkilós csöves hátizsáktól a kitartó gyakorlásra alkalmatlan Tisza cipőn át az átgondolatlan időbeosztásig, aminek köszönhetően rendre a zarándokszállások konyhakövén jutott csak hely számunkra éjszakára. A hagyományhoz híven bűneink csomóiból font keresztet akasztottunk a nyakunkba, és a szívünkre és a lábunkra hagyatkozva vágunk neki a caminónak, de ezen az úton az erő és az elszántság nem bizonyult elégségesnek. Visszatekintve bármikor újra elindulnék az akkor pokolinak tűnő, árnyéktalan, sajgó úton, ahol a tűző nap, hátizsákunk és képzelt, jövőbeli gondjaink terhe meglepő gyorsasággal erodálta legyőzhetetlenségünkbe vetett hitünket. Az elcsigázottság hamar alázatra tanított.

Én akkor még nem keresztelkedtem meg, de nagyon vártam, hogy misztikus élményekben legyen részem a zarándoklat alatt. Sokak kéréseit vittem magammal, és a szállások közelében fekvő templomokban a zarándokoknak tartott ritkás miséken hamar megéreztem, hogy a törődött ember érzelmei mennyivel könnyebben nyílnak meg Isten előtt. Amíg felesleges energiámból futotta, figyeltem, mi zajlik bennem, de a változás elrejtőzött. Valamelyik nap azonban egyszer csak arra eszméltem, hogy nem gondolkodom... nem gondolkodom semmin. Nem tudtam felidézni,

hány napja, de nem aggodalmaskodtam a nyár vége miatt, nem mondtam memoritert magamban, hogy „hasznosan” töltssem az időt, és nem imádkoztam. Csak léptem egyik lábammal a másik után, és nem volt bennem semmi. Kiüresedtem, csöndben, rejtve — készen álltam. Bármire. Erre az állapotra azóta is vágyom.

Emlékszem, mennyire zavarba ejtett megérkezésünkkor a Szent Jakab katedrális pazar monumentalitása, pompája, a láрма és a vásári tolongás. Felháborított, hogy a zarándok piaci forgatagban kényszerül az Úr elé helyezni alázatot megismert szívét. De talán csak az út teljesítését ünneplik, a terhek letételét és a bocsánat kegyelmét. Bementünk mi is a katedrálisba, madzagból csomózott keresztjeinkkel együtt vélt bűneinket is az egyik oldalkápolna rácsaira akasztottuk, és sorban álltunk a körüljáróban, hogy a szent arannyal vert szobrát megöleljük. Alaposan átgondoltam az úton, mit is kívánok majd magamnak és a magammal hordozottaknak a szentélyben, de amikor megérintettem az apostol alakját, csak annyit tudtam kimondani: Könyörülj rajtunk! Kicsit leforrázva sodródtam tovább a tömegben, azt sem értettem, hogy jutott ez eszembe. De azóta sem bánom, hogy egyetemes kérest fogalmaztam meg.

A világ azóta rémisztően összezsugorodott, és komoly felnőttként sokkal szárnyaszegettebben mozog benne, mint amikor még szemem a végtelent pásztázta. Ma úgy remélem, más sem csak magára gondolva érkezik Szent Jakab sírjához, és értem, értünk is mond egy imát.

LÁZÁR (44)

## A VIGILIA KIADÓ AJÁNLATA

John testvér, Taizé

### Barátok Krisztusban

Utak az egyház új értelmezéséhez



Vigilia Kiadó

JOHN TESTVÉR, TAIZÉ

### Barátok Krisztusban

Utak az egyház új értelmezéséhez

„Világunk egy hosszú átmeneti szakaszba lépett, amelynek kiemenetét még nehéz felmérni. A keresztény egyház (...) mint a barátság világméretű hálózata, jótékony szerepet játszhat ebben a világban, amely keresi, gyakran vakon, identitását és egységét. Hogy ez lehetővé váljon, egyetlen út áll előttünk: visszatérni a forrásokhoz. (...) Jézus mondta: 'Barátainknak mondalak benneteket' (Jn 15,15). Ha mindnyájan Jézus barátai vagyunk, akkor egymásnak is barátai vagyunk." [A könyv] „Taizének és alapítójának merész vállalkozását mutatja be konkrét példaként vagy inkább példázatként, hogy milyen lehet a barátok hatalmas hálója Krisztus és az Evangélium szellemében.”

John testvér, Taizé

Ára: 2.400 Ft